

Préselt vízjelek

1. rész

A sorvezető-vízjelektől a szimbólum-vízjelekig*

Pelbárt Jenő

filigranológus

Hogyan lehetne kis példányszámú, ráadásul olcsó vízjeles papírt előállítani? Lehetséges-e úgy vízjellel megjelölt vagy védett papírt gyártani, hogy a költséges vízjelhengert és a több tonnányi kötelező papírrendelést megspóroljuk? Miként lehetne a szabadkézi rajzok esztétikus eleganciáját és korlátlan ábrázolási szabadságát felesleges és drága kompromisszumok nélkül a vízjelek világában is alkalmazni?

Ilyen, és ehhez hasonló kérdések foglalkoztatták a XIX. század második felében megélénkülő magyar papírkereskedelem forgalmazásért felelős szakembereit.

Ezekre a kérdésekre a *préselt vízjelek* megjelenése hozta meg a választ az 1860-as években. A legelső ilyen típusú – nem a papírgépen létrehozott – vízjelek úgynevezett **sorvezető-vízjelek** formájában tűntek fel Európában. Divattá vált – főleg a polgárasszonyok és a sokat levelező urak körében – olyan levélpapírokat vásárolni, és használni a levélírásban, amelyek a kézírást segítő, a sorokat egyenletessé és széppé varázsoló, ugyanakkor a levél olvasását nem zavaró, kvázi „láthatatlan” vonalazással, sorvezető-vízjelekkel voltak ellátva. Ezeknek többféle típusa volt forgalomban Magyarországon is. Alapvetően a sorközök távolságában, illetve a vonalak finomságában tértek el egymástól. Nemcsak vízszintes vonalazással készültek, hanem voltak mindkét irányban vonalazott felületű, „kockás” sorvezető-vízjelek is.

A papírkereskedői gondolatok kiteljesedését a nyomdai formakészítés nagyarányú fejlődése is inspirálta. A préselt vízjelek előállítási technológiája, a nyomdászatból már korábban ismert, úgynevezett vaknyomás – azaz felfestékezés

nélküli fémnyomóformáról történő nyomtatás – némileg módosított változata lett. Lényege az volt, hogy a papír felületének megpréseléséhez acél, réz vagy más, tartós, sok nyomást elviselő fémötvözetből az általánosságban használt magasnyomóformáknál sekélyebb (kisebb magasságú kiemelkedésekből álló és meredekebb falú) fémformát készítettek. Ellennyomóformaként szintén fém, sík lapot alkalmaztak. A papírt a két forma közé helyezték, majd nagy teljesítményű (nagy nyomóerejű) aranyozó présen vagy egyszerű, de szintén nagy erejű sajtókon megpréselték. Szárazon vagy enyhén benedvesített, felpuhított felülettel. Így bármilyen nagy-, vagy bármilyen kisméretű, már kész (a papírgyártásból kikerült), de vízjel nélküli papírból vízjeleset tudtak készíteni. Utólag, a papírgyártási folyamaton kívül, a nyomdában, a kötészetben, a boríték- és levélpapírgyárban vagy a papírkiszerezőműhelyben. Akár személyre szólóan is. Egyedi grafikával, a megrendelő extra kívánságai szerint. Sokkal olcsóbban, mintha papírgépen készült volna. Ha a vevő nem akart sokat rendelni, akkor egészen kis példányszámban is. Méghozzá úgy, hogy a papírban a préselés hatására bekövetkező törésmutatató-változás a papírgyári vízjelekhez hasonló, de azoknál sokkal szebb, tisztább átnézetű vízjeleket eredményezett.

A papírkereskedők nagyon hamar felismerték az új típusú préselt vízjelekben rejlő különféle előnyöket. Ezek olyan – részben gazdasági, részben reklám, részben esztétikai – lehetőségek voltak, amelyek nagymértékben hozzájárultak a kereskedők forgalmának növeléséhez. Ez viszont a préselt vízjelek széleskörű és gyors elterjedését eredményezte, nemcsak Magyarországon, de egész Európában is.

A kezdeti, egyszerű sorvezető-vízjelektől viszonylag hamar eljutottak a díszes család-

*A szerző vízjelrajzaival

címerek, a papírtípusjelző, majd az egyre bonyolultabb formákat öltő szimbólum- és cég-reklám-vízjelekhez.

A **századfordulós szecesszió** nagy hatást gyakorolt a vízjelek világára is. Ekkor már nem elsősorban a vízjelformakészítők, hanem a tervező grafikusművészek rajzolták meg a papírba kerülő vízjelek ábráit, ami minőségi ugrást jelentett a vízjelek esztétikai és tipográfiai megjelenésében egyaránt. A historizmus és az impresszionizmus erőteljesen szembehelyezkedő szecesszió irányzatának a felülethangsúlyos díszítésre, a térbeli illúziók mellőzésére való törekvése kapóra jött a vízjelkészítőknek is. A szecesszió kedvelt vonalvezetési megoldásai, a szemet gyönyörködtető növényi elemeket stilizáló és a vonal szépségére épülő kifejezési módja nagyon is beleillett a modern vízjelekről alkotott új elképzelésekbe.

A korai, szecessziós préselt vízjelek közül Fuchs Ignác prágai papírnagykereskedő PRINCESS MILL IVORY PAPER fantázianevű, préselt vízjeles papírja volt az egyik legsikeresebb Magyarországon (1. ábra). Fuchs 1892-ben jegyeztette be elefántcsont papírjának

védjegyeként Budapesten és az egész monarchiában nagy tételben forgalmazta. Páratlan sikerét mutatja, hogy a gyakori utángyártások miatt négyféle rajzi változata is keletkezett az 1892–1912 közötti időszakban.

A változatos méretű és formájú, szecessziós rajzolatú préselt vízjelek – egyszerű gyártási technikájuk következtében – sokféle felhasználási célra alkalmassá váltak. Hivatalos okiratok, okmányok, értékcikkek, értékpapírok (például részvények, kötvények, záloglevelek), cégszerű fejléces és magánlevélpapírok, valamint sok egyéb nyomtatott termék papírjában megjelentek. A technikai újítás jelentősége különösen a levélpapírok vonatkozásában mutatkozott meg látványosan.

Az **első**, XX. század végi, **szecessziós**, **magyar préselt vízjel** a – függőleges irányban ötsoros grafikájú – MAGYAR KORONA PAPÍR. Küllemében visszafogott, egyszerű, letisztult rajzi elemekből áll. Középen, fő motívumként a magyar szentkorona látható, amivel a papírkereskedő elsősorban a vásárlók nemzeti érzésére épített. Tipikusan szecessziós – alsó és felső – záródíszre már előrevetíti a későbbi magyar préselt vízjelek jellegzetes

1. ábra. Fuchs Ignác préselt vízjele 1892-ből

2. ábra. MAGYAR KORONA PAPIR vízjel 1893-ból

3. ábra. Az ADRIA vízjel 1895-ből

növényi motívumainak stilizált indáit (2. ábra). A Magyar Korona Papír a nagyobb grammsúlyú meghívó és levélpapírok kedvelt vízjele volt.

A kor ismert és meghatározó papírnagykereskedőjének – Riegler József Edének – a papírneműgyára (1894–1944) szintén a – milleniumi készülődések miatt – felfokozott nemzeti érzületre apellált, amikor az ADRIA márkanévű papírféleségét a századforduló előtt először piacra dobta. A témaválasztás nem véletlen. A finom rajzolatú, sok apró elem-ből álló préselt vízjel az Adriai-tenger habjain sikkol, korszerű magyar, vitorlával is felszerelt gőzhajót ábrázol (3. ábra).

Az adriai magyar tengeri kikötő, Fiume 1880-ra épült ki, 1881-ben megalakították az Adria Magyar Királyi Tengerhajózási Társaságot, majd a század végéig még számos magyar érdeklőségű gőzhajózási részvénytársaság kezdte meg itt működését. Miután Kossuth Lajos 1846-ban kiadta szállóigévé lett felhívását, hogy „Tengerhez magyar! El a tengerhez!”, a tengeri kikötővel, tengerhajózással, tengeri kereskedelemmel kapcsolatos hírek és események folyamatosan az érdeklődés középpontjában álltak. Riegler ezt használta ki ügyesen – saját monogramjával (4. ábra) ellátott – ADRIA fantázianévű vízjeleivel, amelyek rendkívül kelendőek voltak.

Később az 1910-es években nyomtatott színes szórólapján „Adria a legfinomabb csontlevél és okmánypapír” szlogennel hirdette a sok változatot megélt márkát (5. ábra).

Az 1894–1939 közötti időszakban több mint 18 változatban voltak forgalomban az ADRIA

4. ábra. Riegler kalligrfikus monogramm vízjele

5. ábra

préselt vízjelek, amelyek közül néhányat vízjel-védjegyként is bejegyezték.

Néha az élelmes kereskedők már odáig mentek a préselt vízjelek alkalmazásában, hogy a papírgyárak – saját gyári vagy védjegyvízzel ellátott – papírveit is felülpréselték a saját vízjel motívumaikkal. Így fordulhat elő, hogy egy papírívben kétféle gyártástechnológiájú – siksztítás és préselt – vízjellel is találkozhatunk.

A milleniumi ünnepségek lázában számos új préselt vízjel látott napvilágot. A kibontakozó papírkereskedelmi versenyhez a papírgyárak közül elsőként a Fiumei papírgyár csatlakozott nagyméretű, kör alakú MILLENIUM PAPÍR elnevezésű préselt vízjellel (6. ábra)

6. ábra. MILLENIUM PAPÍR vízjel első változatának védjegyrajza 1896-ból

7. ábra. MILLENIUM PAPÍR néven forgalomba került préselt vízjel 1899-ből

Rajzolatának érdekessége, hogy közepén a főmotívum a korabeli magyar középcímert ábrázolja, de nem a hivatalos címerpajzs alakban, hanem az 1848-as Kossuth-címer jellegzetes tárcsapajzs formájával. A vízjelszimbólumban rejlő kiváló kereskedelmi lehetőséget néhány ügyes papírkereskedő is hamar felismerte, így a MILLENIUM PAPÍR azonos néven, de más rajzi változatban – közepén stilizált koronával – is kereskedelmi forgalomba került (7. ábra).

Igazi szecessziós préselt vízjel különlegesség a Nezsideri (Neusiedl) Papírgyár 1900-ban forgalomba hozott szimbólum-vízjele.

Egyrészt, mert ekkor a magyar vízjel motívumok között nagyon ritka volt a figurális ábrá-

8. ábra

zolás, inkább a növényi rajzolatok domináltak. Másrészt a mitológiai tárgyú vízjelek helyett – amelyek korábban nagyobb számban fordultak elő a magyar vízjelek között is – ekkor inkább a nemzeti érzést kifejező és tápláló vízjel ábrázolások lettek az uralkodók. Ezt a hatást erősítették a magyar államiság ezer éves fennállásának megünneplésével kapcsolatos események is.

A nezsideri, préselt vízjelű levélpapír egyik ívfelén nagyméretű kereskedelmi monogram-vízjel (8. ábra), másik ívfelén pedig kecses HERMÉSZ figura látható (9. ábra).

A teljes alakos HERMÉSZ vízjel alkalmazása több szempontból is érdekes papírkereskedelmi megoldás. A kigyós hírnökpálcával száguldozó, szárnyas sisakos isten – mint a vándorok és a kereskedők patrónusa – közkedvelt és széles körben ismert mitológiai figurája volt a kornak. Emiatt a papírkereskedők is joggal tartottak igényt arra, hogy vízjelszimbólumaik között használhassák. A vevők pedig minden formájában szívesen vásárolták az ilyen vízjellel ellátott papírokat, a Hermésznek tulajdonított óvó-védelmező szerep miatt.

9. ábra

A préselt vízjeles papírok a századfordulón minden korábbi eladási rekordot megdöntöttek, így egyre több kereskedő és papírgyár gondolta úgy, hogy préselt vízjeles papírkínálatát jelentősen bővítenie kell.

(folytatása következik)

PAPÍRIPAR TARTALOMJEGYZÉK

L.ÉVFOLYAM
2006.

	Szám	Oldal
Jubileumi köszöntő	1.	2.
Hírek a nagyvilágból		
	1.	4-5.
	2.	42-43.
	3.	82-84.
	4.	122-123.
Hazai krónika - Arcképcsarnok		
Prehoda András	2.	44.
Hazai krónika		
Dr. Morvay Sándorra emlékezünk	1.	6.
A PNYME Egyesületi Tanácsulése	1.	7.
A TPM – bevezetés kezdeti tapasztalatai az M-Real Petőfi Nyomdában	1.	8.
Csődvesztély a nyomdaiparban	1.	10.
A PNYME XXII. Tisztújító közgyűlése	3.	85.
Alapkő-letétel Szolnokon	3.	86.
Gabányi Andor	3.	87.
Interjú Rózsahegyiné Kalmár Verával	3.	87.
Dohanics Jánosra emlékezünk	3.	91.
Nagyné Laczy Gyöngyi emlékére	3.	91.
Jubileum	4.	124.
III. Papírvarázs fesztivál	4.	124.
A papírmárványozás művészete	4.	125.
Kutatás, fejlesztés, technológia		
Az új egyvári növény (Ipari fű) a cellulóz- és papíripar számára	1.	12.
Mindenre kiterjedő szerviz Sprembergben	1.	19.
New annual plant /industrial grass/ material for pulp and paper industry	2.	45.
Kationos-keményítő felhasználása 100% szekunderrost alapú fluting előállításához	2.	53.
Több figyelmet a kutatás-fejlesztésnek	2.	56.
Oldható papírszára a cellulóz-bálák csomagolásához	2.	57.
Világrekord az innovatív megjelenésű csomagolópapír-gépen	2.	57.
Nyomásos lapképzés a többbrétegű karton gyártásában	3.	92.
Research concerning usage of enzymes to diminish resin content in pulp	3.	94.
Biztonsági papírok mechanikai tulajdonságainak javítása alapanyagok változtatásával	3.	97.
Új irányokat vesz a bélyegkiadás	3.	100.
A dinamikus levegős lapképzés, mint a hagyományos papírgyártás alternatívája	4.	127.

	Szám	Oldal
Gazdaság, kereskedelem, statisztika		
Fából energiát: veszedelem vagy lehetőség?	1.	20.
IPPC. EU - szerte gond a szennyezés	1.	21.
A PEFC az újrahasznosításért	1.	21.
A CEPI 2005. évi előzetes statisztikája	2.	58.
Gyorsan fejlődő társaságok Kelet-Európa és Oroszország papíriparában 2005-ben	2.	59.
A kínai papír- és csomagolópapír piac	2.	60.
Kanadai cellulózipari stratégia: Karcsúbban és szűkmarkúbban	2.	61.
Papírellátási-lánc menedzsment elektronikus dokumentumokkal	2.	61.
MONDI: 100%-ig irodai papír	2.	65.
Döntő fontosságú a konszolidáció a papíriparban	3.	102.
2005 nem volt felhőtlen az osztrák papíriparban	4.	130.
Felavatták a világ legmodernebb papíripari létesítményét	4.	132.
Konferenciák, kiállítások		
A Magyar Tudomány Napja	1.	22.
40 éves a bolgár Cellulóz- és Papíripari Kutatóintézet /ICH/	1.	23.
Konferenciák, kiállítások, továbbképzések	2.	66.
37. PRIMA konferencia	4.	142.
WorldStar díjas csomagolások	4.	147.
Hagyományvédelem, restaurálás		
Kártyatöredék egy XVI. századi könyv kötéstáblájából	1.	24.
Szakirodalmi csemegék az elmúlt századokból 16.rész	1.	26.
Egy XVII. századi rizsmacimke	2.	67.
Szakirodalmi csemegék az elmúlt századokból 17. rész	2.	70.
Zürichben vették meg a legrágább papírunkat	2.	72.
A papír lézerrel történő tisztítása	3.	110.
A Restaurátor Szakosztály tisztújító közgyűlése	3.	114.
Szakirodalmi csemegék az elmúlt századokból 18. rész	3.	114.
Mese az erdőről	3.	118.
Sárospataki könyvek a Várban	4.	149.
Nemzetközi bélyegkülönlegességek	4.	150.
Szakirodalmi csemegék az elmúlt századokból 19.rész	4.	152.
Minőségügy, szabványosítás		
	3.	103.
Az önellenőrzés elméleti és gyakorlati kérdései 1. rész	4.	134.
A munkahelyi egészségvédelem és biztonsági irányítási rendszere	4.	136.
Az önellenőrzés elméleti és gyakorlati kérdései 2. rész		
Emberi erőforrás fejlesztése		
Munkateljesítményt befolyásoló emberi tényezők	1.	28.
A humor mint a nyereség forrása	2.	74.
Írás mint gyógyszer	2.	75.
A dolgozók felhatalmazása	2.	76.
Motiváció és hatása a munkateljesítményre	4.	154.
Műszaki szemle		
„On Webvision” szakadásellenőrző rendszer	1.	36.

	Szám	Oldal
Köszöntő		
Szikla Zoltán köszöntője	5-6.	162.
Papíripar: 50 év krónikája	5-6.	162.
Vámos György in memoriam	5-6.	164.
Vámos György emlékezetére	5-6.	165.
Tudományos kapcsolatok a német és a magyar papírgyártók között	5-6.	167.
Gondolatok (Szőke András)	5-6.	170.
Múltidéző		
A papíripar szolgálatában	5-6.	172.
Emlékképek a Papíripar első huszonöt évéről	5-6.	184.
Múltbeteekintés a 90 esztendő s Gabányi Andorral	5-6.	186.
Beszélgetés az alapítók és szerzők közül Szilágyi Ottóval	5-6.	188.
Kaptunk és adtunk	5-6.	190.
Én a papírról álmodtam...	5-6.	192.
A Papíripar sokretű tájékoztatást adott	5-6.	192.
Mindig örömmel olvastam a lapot	5-6.	193.
Szakupunknak sokat köszönhetek	5-6.	194.
Múltról és jövőről	5-6.	195.
Rendhagyó gondolatok az 50 éves Papíripar társaságában	5-6.	196.
Hazai, regionális és nemzetközi kitekintés		
A Mundi stratégiája: versenyképes, innovatív termékek	5-6.	199.
A Dunapack Zrt. útja – a Hamburger csoport tagjaként	5-6.	203.
Speciális cellulóz- és papírtermékek Dunaújvárosban	5-6.	209.
50 év eredményei a hazai papíriparban		
A papíripari alapanyagok előállítása Magyarországon az elmúlt fél évszázad tükrében	5-6.	212.
50 év a papírtechnológiában	5-6.	218.
Környezetvédelem és hulladékgyaldálkodás a csomagolóiparban	5-6.	224.
A hírvivő és a kutatásra mozgósító „Papíripar”	5-6.	233.
Visszapillantás a papíripari szakmunkás- és technikusképzés évtizedeire	5-6.	249.
Felsőfokú könnyűipari képzés	5-6.	251.
Az emberközpontú vállalati működéshez vezető út	5-6.	257.
A Restaurátor szakosztály 26 évéről	5-6.	267.
Bibliográfia		
Restaurálás, kutatás, hagyományvédelem a Papíriparban és a Magyar Grafikában 1980-tól 2006-ig	5-6.	269.
A hírvivő és a kutatásra mozgósító „Papíripar”	5-6.	282.

TARTALOMJEGYZÉK 2006

Szerző	Szám	Oldal	Szerző	Szám	Oldal
Annus Sándor	5-6.	195.	Persovits József	4.	124., 125
Ádám Ágnes	2.	67.	Polyánszky Éva	1.	2., 4., 5., 7., 10., 19., 20., 21., 22., 36.
Béres Lászlóné	5-6.	269.		2.	42., 43., 56., 57., 58., 59., 60., 66., 74..
Bíró Szilvia	3.	92.		3.	82., 83., 85.
Debreczeni Marika	2.	75.		4.	122., 123.
Eiler Olga	4.	148.		5-6.	162., 172.
Endrédy Ildikó	5-6.	251.	Prehoda András	2.	44.
Farkas Csilla	3.	114.	Rab Attila	1.	12.
	4.	149.		2.	45.
Farkasné Kóka Zsuzsanna	5-6.	251.	Somogyi Péter	2.	61.
Götsching, Lothar	5-6.	167.	Stanciu, Constantin	2.	53.
Helyes Lászlóné	4.	130.		3.	94.
	5-6.	196.	Szabó István	4.	134.
Hernádi Sándor	1.	12.	Szikla Zoltán	5-6.	162.
	2.	45.	Szóke András	1.	6., 23.
	5-6.	212.		4.	142.
Jankelovics Péter	2.	72.		5-6.	170., 199., 203., 209.
	3.	84., 100.	Tarján Ferencné	1.	26.
	4.	132., 150.		2.	70.
Janowszky János	1.	12.		3.	87., 114.
	2.	45.		4.	152.
Juhász Mihály	5-6.	194.	Térpál Sándor	3.	86.
Kalmár Péter	2.	43, 61.		5-6.	218.
	3.	102., 118.	Tóth Zsuzsanna	1.	24.
	5-6.	184., 186.	Turóczy József	5-6.	190.
Kastaly Beatrix	5-6.	267.	Varga Róbert	1.	8.
Kapás Zsuzsanna	3.	110.	Vig András	1.	12.
Károlyiné Szabó Piroska	4.	127.		2.	45.
Kertész Béla	5-6.	224.	Völgyi Péter	3.	120.
Kihlmann, Erik	5-6.	164., 165.	Zsoldos Benő	1.	28.
Kolonics Ottó	3.	97.		2.	76.
Lele István	1.	12.		3.	103.
	2.	45.		4.	136., 154.
Lepenye György	1.	12.		5-6.	233., 257., 282.
Lindner György	5-6.	184., 186., 192., 193.,			
Madaí Gyula	5-6.	199.			

A szerkesztésért felelős: **Dr. Polyánszky Éva**

A szerkesztőség címe : 1027 Budapest, Fő utca 68. IV. em 416.

Postacím: 1371 Budapest, Pf. 433

Kiadja: a Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület

Telefon: 457-0633

Telefon/fax: 202-0256

E-mail: pnyme@ntesz.hu

honlap: www.pnyme.hu

Felelős kiadó: **Fábián Endre** főtítkár

Szedés, tördelés, nyomás:

MODOK és Társa Kft., Kiskunhalas

Ügyvezető igazgató **Modok Balázs**

Terjeszti a PNYME

Előfizethető a PNYME titkárságán, közvetlenül vagy postautalványon

Előfizetési díj 2006. évre: 2500 Ft + ÁFA

Tájékoztatjuk Önöket, hogy a Papírpar további példányai hozzáférhetőek:

1 példány az egyesületben átvéve 330 Ft+ÁFA

1 példány postázva 550 Ft+ÁFA

A korábban megjelent lapszámok – korlátozott példányokban – kaphatók

1 példány az egyesületben átvéve 220 Ft+ÁFA

1 példány postázva 440 Ft+ÁFA

Külföldön terjeszti a Baththyány Kultur-Press Kft.

1011 Budapest, Szilágyi Dezső tér 6.

E-mail: baththyany@kultur-press.hu

Hirdetések felvétele: a Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület titkárságán

1027 Budapest, Fő utca 68, IV. em. 416.

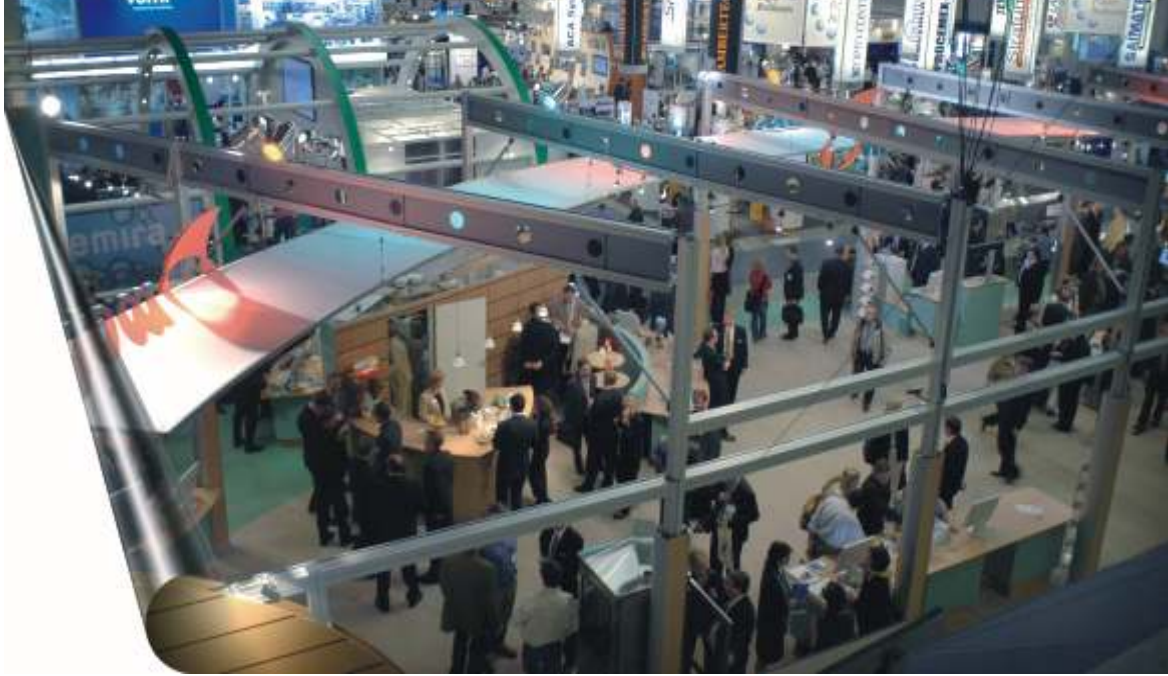
Telefon: 457-0633

Telefon/fax: 202-0256

HU ISSN 0031-1448

PNYME ESEMÉNYNAPTÁR 2007

Időpont	Esemény	Helyszín
Január 23.	CtP szakmai tanfolyam	AGFA
Január 25-26.	Digitális Nyomdaipari Forradalom	Komárom/Komarno
Január 30.	CtP szakmai tanfolyam	AGFA
Január vége	Országos Restaurátor Konferencia	Budapest
Február 6.	CtP szakmai tanfolyam	AGFA
Február 8-9.	FairPrint 2007	Visegrád
Február 13.	CtP szakmai tanfolyam	AGFA
Február 24.	Nyomdász Bál	Budapest
Március 1-2.	Környezetvédelem a gépteremben szimpózium	Hajdúszoboszló
Március 22-23.	Flexó szimpózium	Csepel sziget
Március 22-25.	Buchkunstmesse	Lipcse
Április 12-14.	Oficexpo	Budapest
Április 17-20.	Graf&Pack	Celje
Április 19-20.	Humánpolitika szimpózium	Kecskemét
Április 19-22.	MED PRINT	Róma
Április 21-24.	NEXPO 2007	Orlando
Május 3.	Egyesületi Tanács ülése	Budapest
Május 9-11.	A-Pack	Salzburg
Május 22-25.	Embax-Print	Brno
Május 24-25.	KBA szimpózium	Debrecen
Május 29 - Június 1.	Intergrafika + Modernpack	Zágráb
Május - Június	Fira del Llibre	Mallorca
Június 5-7.	PulPaper 2007	Helsinki
Június 14-15.	Vándorgyűlés	Debrecen
Szeptember 6-7.	Kötészet szimpózium	Gyoma (Szarvas)
Szeptember 13-14.	Papírfeldolgozó napok	Zalaegerszeg
Szeptember 20-21.	Nyomdaipari Karbantartók Találkozója	Kecskemét
Szeptember 26-29.	Labelexpo	Brüsszel
Október 3-6.	Printexpo + Budatranspack	Hungexpo
Október 8-11.	IFRA 2007	Bécs
Október 10-14.	Buchmesse	Frankfurt
November 6.	Magyar Tudomány Napja kapcsolódó konferencia	Sopron
November 8.	Fiatal Diplomások Fóruma	Budapest
December 4-6.	Nyugdíjas találkozó	Budapest
December 4-6.	Egyesületi Tanács ülése	Budapest
Tavaszi	Minőségiügyi fórum	
Tavaszi	Környezetvédelmi Szimpózium	Révkomárom
Tavaszi	Magyar-Erdélyi szakmai konf. (MNYPSSZ-el közösen)	Szeged? Gyula?

PULPAPER
2007
5-7 June 2007
Helsinki Finland

PulPaper
(Helsinki, Finnország)

A cellulóz-, papír-, karton- és
feldolgozóipar beszállítóinak
6. nemzetközi kiállítása

2007. jún. 5-7.

